

I kommunikationens tjänst, där gatunamn hjälper oss att minnas

Augusti 2021

Blå Hangaren. Foto: [Torslanda Flygplats](#)

Text av: Lars O. Carlsson

Mitt på Torslanda Torg står sedan hösten 1993 ett fem meter högt konstverk, skapat av konstnären Uwe Kersten. Det handlar om en nyttillverkad bildsten i röd bohusgranit och döpt till det passande namnet Torstenen. Stenen står för övrigt endast ett kraftfullt stenkast från Torslanda kyrka, en byggnad som lär ha anor sedan slutet av 1100-talet.

Om kyrkans roll är att hantera de lodräta kommunikationerna så beskriver Torstenen mycket väl Torslandas historia när det gäller andra, mer vågräta, kommunikationer. Här finns symboler som anknyter till fartyg och båtbyggeri, bilar som får oss att tänka på Volvo och bilindustrin samt en stor propeller.

Den sistnämnda skall självfallet påminna oss om Torslanda flygplats, ursprungligen Göteborgs Flyghamn – ett fenomen som gjorde Torslanda välkänt över hela Sverige, ja troligen till och med utanför nationens gränser. Detta långt innan Torslanda blev känt för sin Volvofabrik.

Minnessten över anläggandet av Torslanda flygfält. Foto: Lars O. Carlsson

Invigningen i augusti 1923

Det var söndagen den 5 augusti 1923 som kronprins Gustav Adolf klockan 14.00 invigde flyghamnen och med vid flyghamnen fanns även prinsarna Gustaf Adolf, Sigvard och Bertil samt

prinsessan Ingrid, hertigen och hertiginnan av Västergötland, prins Carl samt prinsessorna Margareta, Märtha och Astrid.

Några dagar senare, torsdagen den 9 augusti 1923, hedrade till och med H. M. Konungen flyghamnen med ett besök. Hans Majestät anlände klockan 14.15 och stannade ett par timmar för att se uppvisningar och tävlingar. Det pågick nämligen samtidigt internationella flygtävlingar den 4-12 augusti 1923 vid flyghamnen.

Det var med andra ord ett mycket stort antal kungligheter som gästade Torslanda under några augustidagar 1923: Kung Gustav V av Sverige, Kung Gustav VI Adolf av Sverige (då kronprins), Drottning Ingrid av Danmark (då prinsessa), Drottning Märta av Norge (då prinsessa) Drottning Astrid av Belgien samt några prinsar och prinsessor – imponerande.

På sitt speciella sätt skulle man kunna säga att invigningen helt och hållet följde det göteborgska mönstret. Göteborg skulle nämligen 1921 ha firat sina 300 första år, men valde att flytta firandet till 1923 och på samma sätt görs nu när staden firar sitt 400-årsjubileum – ett litet officiellt firande 2021, men det stora kalaset för allmänheten genomförs först 2023.

För hundra år sedan var det bland annat planering och ekonomi som var orsaken till flytten av festen, nu är den främsta anledningen en elak och lömsk pandemi. Hur var det då med invigningen av flyghamnen? Jo, den skulle ha invigts lördagen den 4 augusti 1923, men på grund av dåligt väder flyttade man ceremonin till dagen därpå.

Junker Ju 52 LN-DAH vid Göteborgs Flyghamn på 1940-talet. I bakgrunden Blå Hangaren.

Foto: [SAS Scandinavian Airlines, Public domain, via Wikimedia Commons](#)

Blå Hangaren

Inför invigningen uppfördes, vid den södra delen av flygfältet, den Blå Hangaren. Detta var en blåmålad byggnad, helt i trä, och med en för den tiden unik takkonstruktion. Själva hangaren hade yttermått 27 x 60 meter. Det var arkitekten Malte Erichs som svarade för ritningarna, ingenjören John Lindberg som utförde konstruktionshandlingarna och Ullgren & Friman AB som genomförde entreprenaden. Kontraktssumman var fastställd till 63 800 kronor för hangaren samt 15 400 kronor för en anlagd slip vid vattnet.

Under åren genomfördes ett antal investeringar, exempelvis 1927 då trafikledartornet samt en mindre vinkelbyggnad byggdes i hangarbyggnadens nordvästra hörn och självfallet var även tillbyggnaden helt utförd i trä. År 1946 genomgick Blå Hangaren en ombyggnation då exempelvis nya portar monterades och mittpartiets gavel förändrades.

År 1973 då flygplatsen fyllde 50 år visades en flyghistorisk utställning i den Blå Hangaren, en utställning som senare flyttades till Svenska Mässan där en flygmässa genomfördes i slutet av augusti månad 1973.

År 1975, bara några år före det att flygtrafiken flyttade från Torslanda till Landvetter hösten 1977, upptogs Blå Hangaren som värdefull bebyggelse på Göteborgs kommuns bevarandeplan. Byggnaden hann dock aldrig bli byggnadsminne – den ödelades vid en anlagd brand lördagen den 31 maj 1980.

Blå Hangarens Plats. Foto: Lars O. Carlsson

Gatunamn minner om flygplatsen

Men själva namnet lever ännu kvar ty i maj 2001 föreslog undertecknad, efter samråd med Hembygdsföreningen, att busstrafikens vändplats, i anslutning till Torslanda Golfklubbs

parkering, skulle få namnet Blå Hangarens Plats – ett beslut som kulturnämnden senare fastställde.

Men när vi ändå var i farten kom fler av gatorna kring det nya Amhult Centrum att få namn till minne av tiden då området ingick i flygplatsens areal. Bland dessa kan vi nämna;

Gösta Andréés Gata, till minne av Gösta Andrée, som under många år var vd för Göteborgs Flyghamns AB samt förste svensk som flög över engelska kanalen 1920.

Einar Eriksons Gata, till minne av Einar Erikson, enligt uppgift den förste anställda hamnmästaren. Han var också aktiv inom det kommunala.

Gösta Fraenckel Väg, till minne av Gösta Fraenckel, flygare och initiativtagare till de så kallade ”kikhosteflygningarna” under 1940-talet.

Lars O. Carlsson